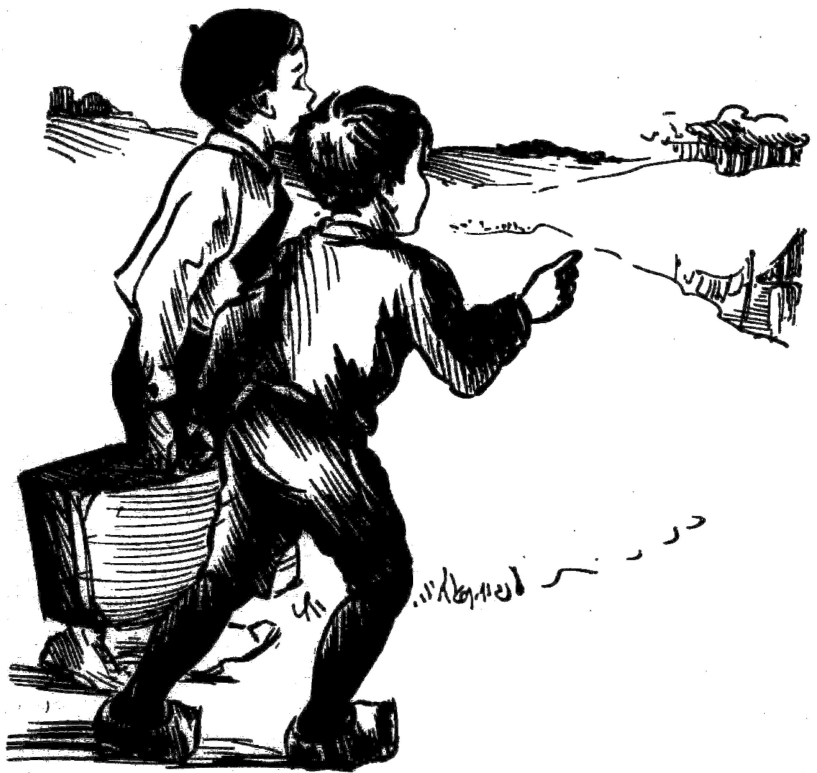

Nel Verschoor-van der Vliis

Twee jongens op de hei

TWEE JONGENS OP DE HEI

NEL VERSCHOOR-VAN DER VLIS

TWEE JONGENS
OP DE HEI

Illustraties van R. en M. Snapper

VIERDE DRUK

UITGEVERIJ G. F. CALLENBACH B.V. - NIJKERK

ISBN 90 266 4466 3

1. EEN VADER EN EEN MOEDER EN EEN JONGEN

Ergens midden op de hei staat een huisje.

Een huisje met één raam naast de deur en een zolderraampje in het dak.

In dat huisje wonen drie mensen.

Een vader en een moeder en een jongen.

Dat móeten wel àrme mensen zijn.

Ze hebben maar weinig geld en weinig kleren.

Maar de Here heeft hun zóiets moois en heerlijk gegeven, iets dat ze voor geen geld van de hele wereld zouden willen missen.

Dat heerlijke, dat mooie is: dat ze zo gezond zijn alle drie.

De vader uit dat huisje werkt bij een boer.

Dat is hard werken!

Reken maar, dat er wat te doen is aan de varkens en de kippen en de schuren van die boer!

Geloof maar, dat die vader uit dat huisje werken kan! Elke morgen gaat hij vroeg op stap en komt om halfzes 's avonds weer naar huis.

Als vader weg is, gaat móeder werken in haar kamer en haar keuken.

Maar 's Máándags gaat ze de hele dag mee naar de boerderij. Dan gaat ze daar de was doen.

De jòngen uit het huisje heet Klaas, hij is al negen jaar.

Hij gaat natuurlijk elke dag naar school, dat spreekt vanzelf.

De school is heel ver weg, hij kan om twaalf uur niet naar huis gaan. Met de andere jongens eet hij zijn brood op in school.

Maar nú heeft hij vacantie, tien lange dagen!

Het is nog vroeg in de morgen.

Het is nog bijna donker buiten.

In het huisje op de hei gaat het licht aan.

Moeder is opgestaan en gaat het keukentje in.

Ze legt een zeiltje over de tafel en zet er een bord op.

Een witte kop er naast.

Ze snijdt een flinke stapel boterhammen.

Als vader straks is opgestaan en op zijn plaatsje in de keuken zit, dan eet hij wat, voor hij op stap gaat naar de boerderij.

Dat is een héél eind lopen!

Dat mes gaat riss, riss, riss, door het grote boerenbrood.

Goeie morgen, wàt een boterhammen!

Twaalf, dertien, veertien, vijftien . . .

Toe maar!

Ziezo, dat is klaar.

Moeder luistert even, komt vader nou nog niet?

Ze gaat het keukentje uit, de kamer weer in en trekt de deur van de bedstee nog wat verder open: „Váder, kom je nou?”

Maar vader slaapt en snorkt.

Moeder heeft stevige handen, ze trekt vader aan een arm.

Met die handen kan moeder ook wel eens een keertje roffelen op de broek van Klaas, de jongen, die nu nog boven slaapt. Vraag het hèm maar eens, dan zul je het wel horen!

Als vader nòg niet wakker wordt, trekt moeder al de dekens weg: „Vooruit Jan, schiet nou op.”

Als moeder ongeduldig wordt, dan zegt ze „Jan”.

Vader Jan wordt wakker.

Hij wrijft zijn ogen uit.

„Hè, wàt? D'r uit? Wat is er dan?”

Maar moeder gaat weer naar het keukentje.

Als vader eenmaal wakker is, dan kòmt hij wel.

Kijk maar, daar steekt een been over de rand van de bedstee en nòg een been. Dan een arm en nog een arm, en dan zijn hele lijf.

Vader springt met een plof op de grond.

Hè, hè!

Hij rekt zijn armen boven het hoofd, hij zoekt zijn broek en zijn buis en zijn dikke sokken op.

En dan vergeet hij al zijn luiheid. Hij is in een ogenblik aangekleed en komt het keukentje in. Daar staat een lekker stukje spek op tafel en een kop met fijne hete koffie.

Vader doet de deur open en stapt naar buiten. Het is nog aardig fris 's morgens. Het is nog vroeg in het jaar en nog niet hélemaal zomer.

Hij gaat zich wassen onder de pomp.

Vader Jan is niet bang voor water.

Hij kletst 't over zijn hoofd en zijn hals, over zijn armen en zijn handen. Zijn zwarte haar staat als een malle stijve pruik omhoog.

Dan gaat hij weer naar binnen.

Hij schuift zijn grote rieten stoel bij de tafel, die onder het raam staat. Hij doet zijn handen samen en zijn ogen dicht.

Moeder zit stil te wachten. Ze weet wel, dat je altijd heel eerbiedig zijn moet als er wordt gebeden. Vader bidt achter zijn pet. Hij bidt om een zegen over zijn brood en om een zegen over het werk van deze dag.

Als vader klaar is, eet hij zijn boterhammen op.

Hij drinkt drie koppen hete koffie uit.

Vader dankt eerbiedig achter zijn pet.

Dan schuift hij zijn stoel achteruit en staat op.

Hij pakt zijn pijp van het schoorsteentje boven het kolenfornuis.

„Nou moeder, ik ga, tot straks dan.”

„Ja, tot straks,” zegt moeder.

Vader doet de deur open en stapt naar buiten. Het wordt al een beetje licht.

Voor het huisje ligt een heuvel, daar moet vader omheen lopen naar het kleine wegje, dat dwars door de hei naar de boerderij gaat.

Er lopen een heleboel van die kleine weggetjes dwars door de hei, alle kanten heen.

Vader loopt met grote flinke stappen.

In de verte komt een oude man aan. Het is Manus, de schaapherder. Hij heeft een lange grijze baard. Hij is al zeventig jaar geweest. Hij woont in net zo'n huisje als vader.

Turk, de zwarte hond, loopt achter hem, vlak op zijn hielen.

Manus gaat de schapen halen om de hei op te gaan.

Vader steekt een hand op: „Den goeien dag, Manus!”

Manus kijkt op, hij steekt óók een hand omhoog: „Den goeien dag, buurman!”

En dan stappen ze allebei weer verder.

Vader naar de boerderij en Manus naar de schapen.
In het keukentje heeft moeder alles recht gezet.
Als ze klaar is, kruipt ze weer in bed.
Het is nog veel te vroeg om op te blijven, het is nog veel te vroeg
om naar de boerderij te gaan.
En boven slaapt die jongen maar.
Hij gaat een gat in de dag slapen!
Gisteravond is hij véél te laat naar bed gegaan, telkens kwam
hij weer beneden en telkens moest hij weer wat vragen aan vader
en moeder. Want . . . er is iets heerlijk!
Het zou best kunnen, dat hij daarvan dróómt, boven op de
zolder. Hij woelt maar heen en weer in het grote bed.
Nu is het weer stil in en om dat huisje op de hei.
Vader is niet meer te zien, misschien die kleine zwarte stip
daarginder, maar dat kan nèt zo goed wat anders zijn.
Maar als de zon gaat schijnen, recht door het raampje van de
kleine kamer, dan wordt moeder toch weer wakker.
Ze kijkt uit de bedstee zo naar buiten.
Nu is het tijd om op te staan, nu is het tijd om de jongen te roe-
pen. En toch blijft ze nog even liggen.
Ze denkt aan straks en ze lacht.
Ze lacht om die malle jongen, om Klaas.
Het is geen wonder, dat hij zo lang slaapt vanmorgen. Gister-
avond kon hij maar niet in slaap komen. Telkens kwam hij weer
de trap af en telkens moest hij weer wat weten.
Moeder is het bed al uit. Ze kleedt zich heel vlug aan.
Hé, nù is het niet meer kil en koud. De zon schijnt vrolijk op de
hei om het huis.
Moeder loopt naar het schuurtje en trekt de deur open.
„Vooruit,” zegt ze, „kom maar gauw naar buiten, de zon is lekker
warm.”
Ze pakt twee touwen uit een kistje. In het schuurtje staan twee
geiten met witte sikken en grappig korte staarten. Ze krijgen elk
een touw om hun nek.
Aan het eind van dat touw zit een ijzeren paaltje.
Moeder slaat die paaltjes diep in de grond.

Zo staan ze best, zo kunnen ze niet los komen. Moeders ogen kijken heel blij en heel gelukkig naar die geiten. Vader heeft ze van de boer gekregen toen hij jarig was, met nog een paar klinkende rijksdaalders er bij. En nou staan ze elke morgen bij het huisje op de hei. Natuurlijk is Klaas er verschrikkelijk blij mee. Ze zijn er pas twee weken.

Maar ze zijn er niet alleen voor Klaas, ze zijn er voor allemaal. Ze geven fijne melk, iedere dag. Als vader geen centen meer heeft, dan zijn er toch de geiten nog om te melken! Dan kunnen ze toch nog melk drinken en pap koken in het huisje op de hei.

Ziezo, dat is klaar, de geiten staan op hun plaatsje. Klaas zal ze straks wel melken, dat kan hij als een echte boer.

Ze zal hem gauw gaan roepen, hij moet toch eindelijk es wakker worden.

Stel je voor, anders komt hij nog te láát.

Moeder gaat onder aan de trap staan.

„Klaás! Klaáááááás!”

Geen antwoord.

„Klaas, hoor je me niet? Je moet opstaan, dadelijk. Anders kom je nog te laat!”

Geen antwoord.

Nu wordt moeder ongeduldig. Dan zegt ze geen Klaas meer, dan zegt ze „jongen”.

„Aap van een jøngen, zul je nou es wakker worden? Moet ik voor jou de trap soms op?”

Er komt gestommel van voeten op de zolder.

Er kijkt een lachend jongensgezicht over de leuning van de trap: „Daar kom ik al!”

„Al?” bromt moeder, „àl . . . noem jij dat àl, als ik je honderd keer geroepen heb?”

Klaas komt holderdebolder de trap afgerold, zo het keukentje

in. Hij heeft zijn broek en zijn kiel onder een arm, zijn kousen slieren er onder uit. Hij springt het keukentje rond op één been.

„Nou ga ik hem halen, nou ga ik hem halen!”

Moeder schiet in de lach: „Och, malle dries, ga je maar gauw wassen. Het is nog lang geen tijd. Over een uur pas, hoor. Gauw wassen en aankleden.”

Klaas vliegt naar buiten, naar de pomp.

Hij zwaait de zwengel op en neer, zo wild en woest, dat moeder hem verbieden moet.

Hij steekt zijn hoofd onder de petsende waterstraal, hij schudt zich als een hondje.

Dat gaat fijn!

Hij staat daar zomaar in zijn korte witte onderbroek. Er zijn hier op de hei geen mensen, dus dat geeft natuurlijk niets! Hij huppelt naar binnen en kleedt zich aan en hij zingt maar en hij lacht maar: „Nou ga ik hem halen, nou ga ik hem halen.”

„En nu je mond es houden, jongen,” zegt moeder, „hoor je me?”

Als moeder „jongen” zegt en „hoor je me”, dan moet Klaas luisteren, dat weet hij best. Hij gaat in vaders stoel bij de tafel zitten en kijkt naar moeder. Maar hij kijkt óók of moeder het spek niet te dun snijdt voor zijn boterham, want hij houdt wel van een lekker stukje, net zo goed als vader!

Moeder schuift een paar boterhammen op zijn bord.

„Eerst bidden,” zegt moeder.

Dan eten ze samen, dat is gezellig. Het is nu net of Klaas de vader is. Hij zit zo deftig in die grote stoel, zijn voeten op een sport.

„Luister nou,” zegt moeder.

„Straks, als ik naar de boer ben, ga jij naar de trein, om Wim te halen. Weet je alles goed? Hij is lang en mager en net zo oud als jij. Hij zal een witte bloes aan hebben en een blauwe broek. Weet je 't nou goed? En als je dan samen bent, ga je maar fijn spelen op de hei. Je zoekt Manus maar es op. En als het halfeen is, kom je naar de boerderij. Dan krijgen jullie daar wel boterhammen. En dan mag je weer gaan spelen, tot ik thuiskom.

Vanavond eten we wel warm, met z'n allen. Weet je 't nou goed?"

Klaas knikt met een volle mond. Ja, nou weet hij alles wel. Straks gaat hij naar de trein, dan gaat hij Wim afhalen. Wim, zijn neefje, die hij nog nooit heeft gezien.

Hij wipt heen en weer op zijn stoel, maar moeder geeft hem een duw: „Zit stil, jongen, en eet een beetje netter.”

Klaas knikt weer met een volle mond.

Wim woont in een grote stad en Wim is niet zo sterk en dik als Klaas. Nou komt hij met zijn vakantie hier naar toe, tien lange dagen en misschien nog langer. Dan zal hij wel dik en rond worden.

Klaas kan bijna niet stil zitten.

Het is ook wat!

Elke vakantie is hij alleen geweest en nu heeft hij opeens een vriendje. Elke dag een vriendje. 's Avonds gaan ze samen slapen op de grote zolder. Wat zullen ze een schik hebben, reken maar!

„Zit toch stil,” zegt moeder weer, „wat ben je toch een drukte-maker.”

Eindelijk mag Klaas opstaan van de tafel. Hij ruimt met moeder de borden en koppen weg. Dan gaat hij de geiten melken. Dat doet hij flink en vlug.

Moeder komt bij hem staan: „Dus nou weet je alles, hè? Ik doe de deur zómaar dicht, dan kunnen jullie naar binnen als het soms gaat regenen. Inbreken doen ze hier niet. Nou, dan ga ik maar. Om halfeen op de boerderij, hoor, jongen? Niet eerder, want dat wil de boer niet hebben, denk er aan.”

En dan gaat moeder weg. Ze loopt net als vader, langs de heuvel die vlak voor het huisje ligt, naar het weggetje dat dwars over de hei naar de boerderij toegaat.

En Klaas gaat de andere kant.

Hij gaat naar het dorp, waar het station is en waar de trein aankomt met Wim er in.

Als hij een eindje heeft gelopen, kijkt hij om.

„Moeder!” roept hij over de hei.

Moeder staat stil, ze steekt een hand op.

Klaas stopt de vingers in zijn mond en fluit héél hard. Daarna gaat hij op een drafje lopen. Hij denkt opeens dat hij te laat zal komen voor de trein.

2. TWEE JONGENS OP DE HEI

Er rijdt een trein door het land, dwars door het land.

Er zitten heel veel mensen in, mannen en vrouwen en kinderen.

Er zit ook een jongen in, een jongen van negen jaar.

Die jongen heet Wim.

Hij zit voor een raampje en kijkt naar buiten en zijn ogen schitteren.

Hij gaat naar Klaas, zijn neefje, die hij helemaal niet kent.

Zijn vader heeft hem in de trein gezet, zijn vader heeft de conducteur geroepen. Die moet nu op hem letten.

Daar lacht hij wel een beetje om!

Hij is al negen jaar! Ze hoeven heus niet meer op hem te letten.

Maar zijn vader weet het béter! Die weet wel, wat een malle streken jongens kunnen uithalen, óók jongens van negen jaar!

Die conducteur komt telkens kijken in de wagen. Straks zal hij Wim wel wijzen waar hij moet uitstappen.

Wat duurt dat lang!

Hij zit nu al meer dan een uur in de trein en die rijdt maar verder en verder. Langs landen met koelen en schapen en varkens en paarden. Langs dorpen met kleine en grote torens.

Al maar verder, al maar verder de wereld in.

Het lijkt wel of die trein de wereld uit wil rijden.

Wat *zei* moeder ook weer?

„Zul je heel goed kijken, Wim? Klaas komt je afhalen van de trein. Want oom en tante zijn op de boerderij. Klaas heeft een blauwe bloes aan en een zwarte broek en klompen. Hij heeft geen pet of muts op zijn hoofd. Hij is een beetje kleiner dan jij en hij is erg dik en rood.”

Leuk is het om alleen te reizen. Eerst wou moeder hem gaan

brengen. Maar dat was een beetje lastig met kleine zus. En vader moest naar zijn werk.

Het is ook veel leuker om alleen te gaan. En oom heeft geschreven dat Klaas een heel flinke jongen is en dat hij Wim gemakkelijk kan halen. Hè, fijn, zo'n leuke vakantie. Zou Klaas een aardige jongen zijn?

„Een blauwe bloes en een zwarte broek en klompen,” zegt hij zachtjes.

De juffrouw naast hem kijkt opzij.

Ze vraagt: „Wat zeg je, jongetje?”

Wim krijgt een kleur.

„O, niks,” zegt hij en kijkt een beetje kwaad, omdat die juffrouw „jongetje” zegt.

Met een schok staat de trein stil. Het portier vliegt open. De conducteur staat op de treeplank.

„Hallo kerel, je moet er uit!”

Wim stáát al, hij lacht, omdat de conducteur „kerel” tegen hem zegt. Dat is beter dan „jongetje”!

Hij springt op het perron, hij loopt met de conducteur mee naar de uitgang. En daar staat een dikke jongen, de handen in zijn zakken.

Zijn ene klomp is uit, daar staat hij met zijn andere klomp bovenop, om beter op het perron te kunnen zien.

Wim kijkt heel goed, ja, hij heeft een zwarte broek aan en een blauwe. . . .

Maar opeens vliegt de dikke jongen op hem af, hij zwaait met allebei zijn korte dikke armen.

„Ha,” roept hij, „há, Wim!”

En dan is het net of ze elkaar al honderd keer gezien hebben. Ze lopen naast elkander en ze dragen samen de koffer van Wim.

„Fijn, hè?” zegt Klaas.

„Nou, jô!” zegt Wim.

„Moet je horen,” zegt Klaas, „we brengen eerst jouw koffer in huis. En dan gaan we van de heuvel rollen, dan doen we wie het eerst beneden is, hè? Wij hebben een fijne heuvel, jô, vlak voor ons huis. Ga je gauw mee?”

„Ja,” zegt Wim.

Hij loopt te lachen van plezier. Het is hier alles zo anders dan in de stad, waar hij woont. Daar moet je telkens opzij springen voor een auto of een fiets. Hier niet! Hier kun je net zo lopen als je wilt en daar, een klein eindje verder, begint de grote hei al! Ze gaan opeens draven, de koffer slingert tussen hen in.

„Nog een klein eindje,” zegt Klaas, „lopen, jô! Zie je daar dat witte? Dat is ons huis. Lopen dan!”

Hijgend komen ze aanvliegen. Klaas gooit de deur met een smak open, ze staan tegelijk in het keukentje.

Wim zet zijn koffer neer. Hij kijkt om zich heen.

„Wat een fijn keukentje hebben jullie, zeg! Gaan we nou gauw spelen?”

Maar Klaas kijkt naar de bloes van Wim.

„Zó kun je toch niet spelen, met zo'n witte bloes aan!”

Hij kijkt naar de glimmende schoenen van Wim: „En wat moet je nou buiten met die mooie schoenen aan! O, weet je wàt? Je doet een kiel van mij aan en ook een broek. En ook klompen, hè?”

Wims ogen schitteren van pret! Dat zal fijn zijn! Hij wil ook een boerenjongen wezen, net als Klaas. Hij wil niet langer met zo'n bloes aan lopen en zo'n mooie nieuwe broek. Hij wil dik en rood worden, net als Klaas.

Hij heeft zijn bloes al uit, hup. En zijn broek en zijn schoenen, hup! Klaas is de zoldertrap al op, hij komt terug met een ouwe broek en een kiel met een scheur er in. In een ogenblik is Wim veranderd in een boerenjongen. Zijn wangen zijn nog een beetje wit, maar dat zal ook wel gauw veranderen.

In het schuurtje zoekt Klaas een paar klompen op. Maar dat valt tegen. Wim kan er niet in lopen en ze zijn hem ook een beetje groot.

„Doe dan je schoenen maar weer aan,” zegt Klaas.

Wim doet zijn koffer open: „Kijk, ik heb nog een paar ouwe!” Mooi zo, dat gaat ook heel goed.

Ze zetten de koffer onder de tafel en gaan gauw naar buiten.

Het is tien uur en de zon schijnt zo fijn, het wordt al lekker warm.

„Nee maar,” roept Wim opeens, „hebben jullie geiten, zeg?”
Ze zitten al op de grond naast de grote en de kleine geit en Wim lacht om de malle baard van de grootste.

„Hoe heten ze?” vraagt hij.

Klaas haalt zijn schouders op: „Dat weet ik niet, geiten hebben toch geen naam.”

„Ga je mee van de heuvel rollen? Lopen, zeg, wie het eerst er bovenop is.”

Ze lopen wat ze lopen kunnen. Wim is er het eerst bovenop, dat komt van zijn lange benen!

Het is een fijne hoge heuvel, waar je heerlijk kunt afrollen. Bovenop staan een paar grote dennebomen met kale stammen. Klaas probeert er in te klauteren, maar Wim rolt op zijn buik van de lach, want telkens glijdt hij naar beneden. Er zitten geen takken onder aan de stam en daardoor kan Klaas zich nergens aan vasthouden.

Ze hollen aan de andere kant de heuvel weer af.

Ze worden er moe van. Ze gaan heerlijk liggen uitrusten tegen de kant van de heuvel. Als ze zo voorover op hun buik liggen en ze rekken hun halzen een beetje uit, dan kunnen ze over de heuvel heen het witte huisje van Klaas zien. Klaas wijst: „Kijk, zie je dat zolderraampje in het dak? Daar slaap ik vlak onder.”

Wim knikt: „En mag ik bij jou slapen?”

„Ja, natuurlijk. Zeg, moet je kijken, hoe mal de grote geit aan zijn touw staat te trekken.”

Wim hijst zich een beetje hoger. Ja, nu kan hij over de heuvel heen kijken en nu ziet hij ook de geiten staan.

„Wat is die ene groot en dik, zeg!”

Klaas springt weer overeind.

„Ga je mee, Wim, naar Manus?”

„Naar Manus, wie is dat nou weer?”

Ze klimmen de heuvel op en rollen er dan lachend achter elkan- der weer af, naar het huisje toe.

„Manus is de schaapherder, hij gaat altijd ver de hei op met de schapen, ga je mee?”

Natuurlijk gaat Wim mee. Hij wil overal wel mee naar toe. Het is hier alles even heerlijk. Hij is de stad en de trams en de auto's ginder ver al lang vergeten.

Ze lopen naast elkaar over de hei.

Daar wordt het nu heerlijk warm, zo midden in de zon.

Klaas houdt een hand boven zijn ogen, hij kijkt net als een grote man ver de hei op.

„Ik zie hem al, Wim, kijk dáár!”

Wim houdt ook een hand voor de ogen, hij kijkt en tuurt net als Klaas.

„Dat zwarte daar?”

Klaas knikt, hij steekt zijn handen in zijn zakken.

Het is een heel eind lopen voor ze bij Manus, de schaapherder, zijn. Maar eindelijk komen ze er toch.

„Ha Manus!” zegt Klaas en hij zegt dat net zoals hij het zijn vader altijd hoort zeggen.

Manus knikt met zijn grijze hoofd.

„Goeie,” zegt hij alleen maar.

Klaas gaat naast Manus zitten op de droge bruine hei.

Wim gaat aan de andere kant zitten, ook op de hei.

Klaas zit heel stil, hij zit te denken.

Manus kan vertellen, prachtig vertellen, maar Manus heeft niet altijd zin. Misschien . . . misschien nou . . . vandaag?

Dat moet je zo ineens niet vragen, je moet eerst een poosje wachten en 't dan heel voorzichtig proberen.

De schapen lopen te grazen op de hei.

Turk, de zwarte hond van Manus, ligt een eindje verder met zijn kop op de uitgestrekte poten.

Ze zitten met z'n drieën net een beetje in de schaduw van een grote denneboom.

Klaas kijkt voorzichtig opzij.

„Manus, hoor es, Manus, vertel es wat?”

Manus geeft geen antwoord, hij legt zijn dikke stok dwars over de knieën en vouwt er allebei zijn handen over.

En dan weet Klaas het al.

Manus gaat vertellen!

Hij geeft Wim een knipoogje en dan weet Wim het ook.

Manus, de schaapherder, gaat vertellen!

„Ik zal zowat zo oud geweest zijn als jullie nou, zo'n jochie van een jaar of negen, toen m'n vader me op een middag van de zolder riep. „Manus,” riep hij, „schei eens uit met spelen, je moet met me mee de hei op.” Ik was natuurlijk in een wip beneden en ik met m'n vader mee de hei op. Je moet weten, dat m'n vader ook schaapherder was, net als ik.

We liepen zo samen naast mekaar, toen zei m'n vader: „Jochie, ik zal je met de schapen naar de hei brengen, dan moet jij vanmiddag op de beesten passen, want ik ga naar de stad. Ik ben

om vijf uur weer terug." Ik was zo trots als een pauw. Ik alleen met de schapen, dat was nog nooit gebeurd.

„Maar kan ik er op rekenen, dat je goed zult passen op de schapen, Manus?" Ik knikte van ja, en ik zei: „Natuurlijk, vader!" En ik rekte me een beetje uit, dan leek ik groter, zie je. Toen we op een erg mooi plekje waren, ging m'n vader weg. Wel driemaal nog zei hij: „Denk om de schapen, Manus."

Ik keek m'n vader na, tot hij helemaal verdwenen was. Toen ging ik tussen de schapen lopen. We hadden ook een hond, een bruine met een lange pluimstaart, die liep àl maar achter me aan. Ik ging zitten onder een boom. Opeens vlogen er twee vogels van die boom weg. Ik ging staan en ik keek es heel goed. Zou er een nest in die boom zitten? Ik keek en keek. Nee, ik zag niets. Zou ik er es in klimmen en kijken? Dat geeft toch niks, dacht ik, dan hoef ik die schapen niet te vergeten, ik zie ze boven uit de boom natuurlijk nog veel beter. Hè, ja! Daar ging ik al, het was zo'n mooie boom, je weet wel, met lage takken, waar je telkens je voet op zetten kunt. Al hoger en hoger ging het. Nee, een nest zag ik nergens, maar het was toch prachtig om zo boven in die boom te zitten. Ik dacht: zo moesten de jongens van school me eens zien zitten. Ik werd al wilder en wilder, ik zat op een grote tak en zwaaide heen en weer. Woester en woester. En toen, . . . hoe het kwam weet ik zelf niet, misschien is die tak gebroken, of ik gleeed er af. . . . maar ik viel met een smak naar beneden, boven op mijn arm. Ik schreeuwde van pijn, ik zag nog dat de hond kwam aanhollen, toen zag ik niks meer, alles werd zwart."

Manus zit stil, hij kijkt heel ver over de hei. Hij vergeet om verder te vertellen. Wim en Klaas zitten te wachten, ze kunnen haast niet wachten.

Klaas geeft Manus voorzichtig een duwtje tegen zijn arm.

„En tóen. . . . en tóen. . . . Manus?"

„Hè? Wat zeg ie? O, ja. . . .

Toen? Ja, toen heb ik daar heel lang gelegen, ik weet zelf niet hoé lang. De hond is naar huis gerend. Hij is hard gaan blaffen bij het huis; dat hebben de burens later verteld. Maar dat hielp

allemaal niks. Want m'n moeder was met m'n vader mee naar de stad. Om vijf uur, toen ze terugkwamen, hebben ze me pas gevonden. Ze hebben me naar huis gedragen. Toen kwam ik bij van de pijn. Ik gilde. De dokter kwam en ik moest direct naar het ziekenhuis. Mijn arm was op drie plaatsen gebroken. Wat heb ik een pijn gehad. Ik zal het nooit meer vergeten."

Weer zit Manus stil, hij denkt aan die dagen lang geleden, hij denkt aan die gebroken arm, waaraan hij toen zo'n pijn heeft gehad. Maar Wim moet aan de schápen denken.

Nu geeft hij Manus een duwtje, net zoals Klaas daarstraks heeft gedaan: „En... en de schapen, Manus, hoe ging het dáár mee?"

Manus schudt zijn grijze hoofd.

„Och, och," zegt hij, „dát was het ergste, het állerergste. Er was een schaap weg, we konden het nergens vinden. M'n vader heeft gezocht tot het bijna nacht was. Het is nooit teruggekomen, misschien is het verdronken of gestolen. Dat hebben we nooit geweten. Maar de boer van het schaap was kwaad. Hij gaf m'n

vader elke week een gulden minder, net zolang tot het betaald was. Dàt was erg!

Iedere keer als m'n vader thuiskwam met die gulden minder, sloop ik het huis uit met mijn zieke arm, dan kon ik wel huilen van verdriet."

Nòg eens houdt Manus op met vertellen, weer zit hij te denken aan die dagen, dat zijn vader met zo weinig centen naar huis kwam.

„Manus," zegt Klaas, „kreeg je geen straf van je vader?"

Manus schudt van nee.

„Ik had al straf genoeg door mijn zieke arm, zei m'n vader. Maar weet je, wat hij wèl deed, jongens? En dat ben ik nooit van m'n leven meer vergeten. Zo oud als ik nou ben. M'n vader ging naast m'n bed zitten 's avonds en toen zei hij: „Jochie, als de Goede Herder nou es nèt zo voor Zijn schapen zorgde als jij deed, hoe zou je dàt dan vinden?"

Meer zei hij niet. Maar dat ben ik nooit vergeten, zie je, jochies. Ik begreep het o zo goed en ik denk dat jullie het óók wel begrepen hadden!"

Nou Manus dàt zegt, wordt Wim verlegen, hij draait z'n hoofd een beetje om.

Maar Kláás niet.

Hij knikt en hij zegt: „Nou en òf ik het weet. De Goede Herder is de Here Jezus, hè Manus? Daar heeft de meester pas zo mooi van verteld. De Here Jezus zoekt Zijn schapen altijd op, hè Manus?"

Nu lijkt het of er een lichtje branden gaat in de ogen van Manus. Hij zegt: „Je bent een beste jongen, jij, zó is het precies. De Here Jezus roept Zijn schapen. Als ze maar luisteren, hè? Soms luisteren ze niet, dan gaan ze kwaad doen en vergeten Hem. Dat is zonde."

Manus knikt met zijn oude hoofd. „Ja, ja," zegt hij, „zo is het." Turk, de zwarte hond, springt overeind, hij rekt zijn lange poten uit.

Manus steekt zijn handen in zijn zakken: „Kijk eens, jongens,

hier heb ik voor elk een grote appel, die vinden jullie wel lekker!"

O, natuurlijk!

Ze happen er in, zo wild en vlug, dat de schaapherder even lachen moet.

Klaas vraagt: „Hoe laat zou het nou zijn?"

Manus kijkt naar de zon. Hij wijst met zijn hand naar de lucht: „Als de zon dáár staat, dan zal het even twaalf uur zijn, denk ik."

„Dan moeten we naar vader en moeder. Kom Wim, anders zijn we te laat. Dag Manus, dank je wel, hoor, Manus!"

Ze hollen weg, de hei over.

En Manus kijkt hen na.

„Och, och," zegt hij en schudt zijn grijze hoofd.

Hij zet zijn armen op zijn knieën. Hij buigt zijn rug voorover. En hij gaat zitten denken aan heel lang, heel lang geleden, toen hij zèlf een kleine jongen was.

3. DE GROTE GEIT

Klaas en Wim hollen uitgelaten over de grote hei.

Wat is het al laat! Ze moeten hollen om op tijd bij vader en moeder op de boerderij te wezen, anders zijn alle boterhammen op!

Gelukkig maar, dat Klaas zo best de weg weet, dwars de hei over!

Ze komen hijgend en warm het erf oplopen.

Vader is bezig bij de varkens en de kippen.

En moeder hangt nog een paar stukken wasgoed op de lijn.

„Maar . . . máár . . ." zegt moeder lachend. „Ik wist niet, wat ik zag. Ik dacht dat er twee Klaassen kwamen aanhollen, maar nu zie ik het al! Je hebt een broek en een bloes van Klaas aangedaan, hè? Nou, dat is best, hoor, dan kun je er tegen. En hoe is het met je vader en moeder?"

Vader komt er ook bij.

Ze gaan met z'n vieren op de deel zitten, dat mag van de boer. Ze krijgen alle vier een groot glas verse melk en moeder deelt de boterhammen rond.

Als vader met hen heeft gebeden, moet Wim vertellen van zijn reis en van thuis. Als Wim uitverteld is, gaat Klaas beginnen over Manus, de schaapherder, en over het verhaal, dat Manus heeft verteld en over de appels, die ze gekregen hebben.

Als alles verteld is en als alle boterhammen op zijn, zegt moeder: „Nou mag je wel even op de boerderij rondkijken met Wim, maar dan gauw weg, hoor, jongens, het is druk vandaag en de boer houdt er niet van, als je hem in de weg loopt. Ga nog maar een poosje spelen bij ons huisje, om vijf uur kom ik thuis.”

Het duurt niet lang, of de jongens gaan het erf weer af. Ze lopen de hei over naar het huisje van Klaas. Daar spelen ze een poos op de heuvel en bij de waterput. Dan gaan ze nog eens bij de geiten kijken.

Wim trekt aan het touw.

„Waar zit hij toch aan vast?” vraagt hij.

„Aan dat paaltje natuurlijk, kijk, dat zit heel diep in de grond.”

Klaas rukt er aan, hè, wat zit dat vast. Hij rukt nog een beetje harder, Wim helpt ook een handje mee. Ja, nou gaat het goed. Het ijzeren paaltje gaat los zitten, nòg lossen en eindelijk is het helemaal los.

„Zie je,” zegt Klaas, „dan neemt moeder hem vanavond zo mee naar de schuur. Laten we het er maar gauw weer in doen, hè? Dan gaan we nog es kijken op de weg.”

Ze hollen de heuvel op naar het kleine weggetje. Ze gaan de gróte weg opzoeken, die naar het station gaat. Misschien komt er een boerenkar aanrijden, dan zullen ze vragen of ze mee mogen achterop.

Wim heeft nog nooit zo'n plezier gehad als vandaag.

Hij heeft een kleur van het lopen en draven.

Ze komen op de grote weg en gaan aan de kant zitten in het gras. Kijk, daar komt een kar aan!

Klaas springt overeind en dan springt Wim natuurlijk ook overeind.

„Baas, hoor es, baas, mag ik meerijden?”

Maar de baas kijkt niet eens naar hen, hij legt de zweep over het paard: „Vòrt Bles!”

Ze hollen achter de kar aan en willen er aan gaan hangen, maar de baas slaat achterom met de zweep. Dan moeten ze wel loslaten natuurlijk.

Ze zitten weer aan de kant van de weg en wachten.

Kijk, daar komt er wéér een aan.

Met een kreet van blijdschap springt Klaas op, dat is Jaap van boer Veenstra, nu mogen ze vast wel meel!

Klaas danst heen en weer op de weg, hij zwaait met zijn korte dikke armen: „Jááp, Jaap, hoor es, mogen we meerijden?”

Jaap Veenstra lacht, hij zegt: „Hò es effe, Bruin!”

Hij kijkt naar de twee jongens, naar die dikke en die dunne, hij zegt: „Vooruit dan maar, kom er maar op, dan mag je mee naar de boerderij. We hebben honderd nieuwe kippen gekregen!”

De ogen van Klaas en van Wim schitteren, ze klimmen vlug op de bok. Dat zit wel een beetje nauw, maar dat merken ze niet eens.

„Mag ik de teugels, Jaap?” vraagt Klaas.

„Nou vooruit, effe dan.”

Zo rijden ze over de weg.

Bruin is een heel mak paard, Klaas kan hem wel mennen. Je moet niet vergeten, dat Klaas een echte boerenjongen is.

Maar bij het huisje op de hei gebeurt wat . . .

De geiten hebben de twee jongens zien weghollen naar het kleine weggetje.

Ze rùkken aan hun touw.

Bij de kleinste helpt dat niets, moeder heeft het paaltje heel vast in de grond geslagen.

Maar bij de gróte geit!

Hè, dat is mal, het touw geeft méé, hij kan verder lopen. Hij rukt nòg es en nòg es.

De grote geit kijkt verbaasd achterom; wat gebeurt er toch?

Hij kan dóórlopen, verder en verder . . .

Zijn witte baard wipt op en neer van plezier.

Ha, ha, dàt is aardig!

Hij gaat de wijde wereld in. . . .

Ha, dat is wat anders dan maar altijd aan dat rare touw te staan.

Hoor, de kleine geit roept hem: „Mèè, mèèè.”

Maar hij kijkt niet om, hij gaat de wijde wereld in. . . .

Het is een beetje mal, dat het touw achter hem aansleept en het paaltje ook. Maar dáár is niets aan te doen.

Dan maar mèt het touw en mèt het paaltje de wijde wereld in.

Dat gaat óók best.

De kleinste geit roept maar, roept maar: „Mèè, mèèè, neem me mee, neem me mee, de wijde wereld in.”

Maar de grote luistert niet, hij stapt heel langzaam en heel deftig de hei op, zijn malle witte baard wipt òp en néér.

Hij loopt maar door, hij loopt zo ver, tot hij het mekkeren van de andere geit niet meer kan horen.

En dan houdt het mekkeren van de kleinste geit natuurlijk op.

Want nu ziet de kleine geit de grote geit niet meer, zó ver is hij weggelopen. Hij kijkt verwonderd om zich heen. Hij ruikt op de grond en steekt zijn snoet in het gat, waar het paaltje van de grote geit in heeft gezeten.

Dan gaat hij liggen.

Zijn sikje wipt op en neer.

Nu ligt hij daar alléén bij het witte huisje.

Dat is nog nóóit gebeurd!

Een hele poos later komen Klaas en Wim weer aan.

Ze hebben alles op de boerderij van Jaap gezien, ze hebben een paar grote wortels gekregen en heerlijk opgegeten. Nu gaan ze naar huis. Moeder zal nu ook wel gauw naar huis komen.

Ze lopen over de heuvel heen.

Maar met een schok van schrik staat Klaas stil, bóven op de heuvel.

Zijn dikke rode wangen worden wit.

Hij steekt een hand uit en hij hakkelt: „O. . . . kijk. . . . kijk nou toch es!”

En dan holt hij de heuvel af.

Wim holt hem achterna, nu staan ze naast elkaar.

Zij kijken elkander aan en zeggen geen woord.

De geit, de gróte geit is wèggelopen!

Ze hebben het paaltje niet vast genoeg in de grond gezet.

Klaas krijgt tranen in zijn ogen, al wil hij dat niet weten voor Wim. De geit weg, dat betekent, een heleboel mèlk weg. . . .

Wat zal vader kwaad zijn, wat zal moeder verdrietig wezen. En het is hùn schuld.

Wim praat het eerst.

„Zou je vader kwaad zijn?” vraagt hij bang.

Klaas knikt, hij slikt de tranen weg: „Nou, reken maar. Ik ga hem zoeken, ga je mee?”

„Ja en we zoeken net zo lang, tot we hem gevonden hebben, hè?”

„Ja, eerder gaan we niet naar huis.”

„Vast en zeker niet,” zegt Wim.

Ze lopen naast elkaar en ze kijken alle kanten op.

Wim wordt een beetje bang van de wijde grote hei.

„Weet jij overal de weg?” vraagt hij.

„Natuurlijk, zeg, ik zal de weg niet weten, maar als jij bang bent, blijf dan thuis.”

„Ben jij mal,” zegt Wim.

Dan praten ze niet meer, ze moeten kijken en zoeken, ze moeten hun ogen half dicht doen, dan kijk je heel scherp en heel ver.

En dat weten ze zeker, zonder geit gaan ze niet naar huis terug, vast en zeker niet.

En ze vergeten, dat ze moe zijn en honger hebben, ze vergeten alles voor de geit.

Klaas moet aan het schaap van Manus zijn vader denken, dat weg was en dat ze nooit teruggevonden hebben. Hij wil er niet aan denken, hij wil zoeken, net zo lang zoeken, tot hij hem gevonden heeft.

Maar ze zien niets, nergens.

En telkens moet Klaas aan de blijе ogen van moeder denken, toen vader op zijn verjaardag met de twee geiten thuiskwam. En hij weet best, dat moeder zo blij was om de melk. En daarom, o daarom moet hij hem terugvinden, hij moet hem terugvinden.

Ze zullen zoeken, blijven zoeken, net zo lang tot de geit gevonden is. Maar ze zien niets, nergens.

Wim loopt met zijn handen in zijn zakken, net als Klaas.

Hij kijkt naar alle kanten, net als Klaas.

En opeens moet Wim aan Saul denken, Saul uit de Bijbel. Die ging óók zoeken, die ging zoeken naar ezelinnen.

Wim bidt opeens, daar midden op de hei, hij bidt zachtjes, niemand kan het horen, hij bidt zomaar terwijl hij loopt.

„Mogen we de geit als 't U blijft terugvinden, het is onze eigen schuld, maar mogen we hem als 't U blijft terugvinden?”

Hij zegt steeds dezelfde woorden en dan kijkt hij goed om zich heen, opzij en achterom, naar links en naar rechts.

Maar hoe ze ook kijken en zoeken . . . ze zien niets, nergens . . .

Manus, de schaapherder, staat tegen de boom geleund.

De boom waar hij de hele middag onder heeft gezeten.

Nu hij zo staat, kun je goed zien, dat hij oud is. Zijn rug is krom en gebogen.

Hij roept de hond, de grote zwarte Turk.

Het is tijd om de schapen weg te brengen.
De hond komt tegen zijn benen staan.
Manus buigt zijn kromme rug een beetje dieper voorover.
Hij streelt zijn grote zwarte Turk.
„Beste hond, brave hond,” zegt hij, „kom, we gaan weg.”
Manus loopt voorop, de schapen lopen achter hem aan.
En helemaal achter de schapen loopt Turk.
Manus is moe. Hij wil naar huis, daar zal zijn vrouw wel een lekker prakje eten hebben. Zo sjokt hij verder, langzaam en de schapen lopen achter hem aan, langzaam.
Maar opeens staat hij stil.
Wat is dat nou, wat komt daar aanlopen op de hei?
Turk begint te blaffen, hij holt weg, zo hard hij kan, de kop haast op de poten.
Manus gaat hem achterna.
De schapen staan met domme gezichten te wachten en te kijken.
Daar komt wat wits aan over de hei, langzaam en deftig.
Het komt recht naar de schapen en Manus toe. Maar als Turk zo hard gaat hollen, staat dat witte stil en wacht. Het vergeet om weg te lopen. Een witte baard wipt op en neer van schrik.
Het is de grote geit van Klaas.
En ja, die Turk!
Die weet nu eigenlijk ook niet goed, wat hij moet doen.
Nu die malle geit zo stil staat en niet meer beweegt, weet Turk niets anders meer te doen dan dwaas te springen en te blaffen.
Maar hij doet de geit geen kwaad.
En daar is Manus al. Hij pakt de geit bij zijn touw.
„Wel, wel,” zegt hij, „nou zie ik het al, dat is de geit van buurman. Wel, wel. Kijk nou toch, het paaltje hangt nog aan zijn touw. Gelukkig, dat ik hem gevonden heb! Ik zal hem gauw terug gaan brengen. En ik zal tegen buurvrouw zeggen, dat ze 't paaltje voortaan beter in de grond moet slaan. Want zó gaat het niet. Nee, zó gaat het niet.”
Hij trekt de geit mee naar de schapen. Turk loopt achter hem, vlak op zijn hielen.
„Kom, daar gaan we weer,” zegt Manus.

Dat is een raar gezicht, nou lopen er een troepje schapen en een grote witte geit achter Manus aan. En de hond loopt daar weer achter. Zo brengen ze de schapen weg.

Dan blijft Manus over met de hond en de geit.

Ze lopen met z'n drieën op het kleine weggetje, natuurlijk achter elkaar, want het weggetje is o zo smal.

Manus gaat voorop, hij trekt de geit met zich mee. Daarachter loopt Turk, de hond. Soms blaft hij even, dat is van verbazing, want Turk begrijpt niet goed, waar ze nu naar toe gaan met die geit.

Ze komen bij het huisje van Klaas.

„Ja, ja, zie je wel,” mompelt Manus, „daar staat de andere geit, en daar is het gat, waar het paaltje in gezeten heeft.”

Hij trekt de geit mee tot de deur.

Daar zit natuurlijk geen bel aan. Hij doet de deur een eindje open en roept: „Vólluk!”

Maar er komt geen antwoord.

De geit staat naast hem, hij kijkt eens wijs in het rond, hij kijkt een beetje verwaand naar de andere geit. Die domoor ligt nog aan zijn paaltje, maar hij is de wijde wereld in geweest, o, zo! Manus doet de deur nog een eindje verder open, hij roept heel hard: „Vóllúk!”

Geen antwoord.

Manus strijkt over zijn grijze baard.

„Ze zijn d'r niet, de mensen,” mompelt hij, „nou wacht, dan zal ik de geit maar op zijn plaatsje zetten. Het is gauw etenstijd, de vrouw en de baas zullen zó wel naar huis komen.”

Hij bukt moeilijk. Zijn rug is daar wel een beetje te moe voor, maar hij wil de geit toch weer netjes op zijn plaatsje zetten.

Als het paaltje in het gat zit, stampet hij de aarde om dat paaltje heen stevig vast met zijn klomp.

De kleine geit mekkert van plezier, zijn kameraad is weer terug. Manus klopt de geit zachtjes op zijn rug: „Zo jonkie, daar sta je weer. Nou zul je wel niet meer los kunnen, denk ik.”

Turk is jaloers, hij kruipt dicht tegen Manus aan.

„Ja, ja, zoet maar, je bent een brave hond, hoor, malle Turk. Kom, dan gaan we maar weer.”

Ze gaan samen om de heuvel heen naar het smalle weggetje.

Nu lopen ze niet meer achter elkaar.

Turk heeft immers niets meer om op te passen!

De schapen zijn weg en die rare geit is ook weg.

Hij mag lopen en hollen zoveel hij maar wil.

En daarom scheert hij over de hei, het lijkt wel of hij de grond niet meer raakt met zijn poten.

Maar telkens komt hij terug, dan blaft hij tegen Manus van plezier en holt hem weer vooruit.

Manus loopt op het weggetje, voorovergebogen.

Hij moet het toch wel zeggen tegen buurvrouw, ze moet een beetje beter opletten met de geiten.

Zo strompelt hij door naar zijn huisje, dat een heel eind verder staat.

4. WAAR ZIJN MIJN JONGENS TOCH?

Nu is het kwart over vijf.

Daar komen de vader en moeder van Klaas aan. Ze zijn klaar voor vandaag. Nu gaan ze naar huis. Moeder gaat de aardappels koken.

Ze heeft een grote worst bij zich.

De boer zei: „Heb jij vandaag een jongen er bij, mens? Dan krijg je een lekkere worst van mij!”

Wat een feest!

Wat zullen die jongens kijken straks.

Ze zullen wel thuis zijn, ze hebben natuurlijk honger gekregen en zitten vast al in het keukentje.

Vader heeft een zak aardappels op zijn rug. Die gaat hij straks in het schuurtje brengen. Nu kunnen ze weer een poosje vooruit. Daar is het huisje al. Ze vergeten de moeheid van de dag en lopen een beetje vlugger door.

„Hè, hè!” zegt vader, „wat heb ik een honger, moeder!”

„Nou vader, èn ik.”

Ze lopen langs de geiten, ze kloppen ze even op de rug, dan gaan ze het keukentje binnen.

„Zo,” zegt moeder, „de jongens zijn er nog niet, dat valt me tegen, ik dacht dat ze al lang van de honger in de keuken zaten te wachten.”

Vader lacht: „Ze kunnen niet genoeg krijgen van de buitenlucht. Wim zal wel genieten hier! Hij leek vanmiddag al een halve boerenjongen, hè?”

Vader gaat naar het schuurtje, hij neemt de zak aardappels mee. Moeder zet een pan met water op het fornuis.

Gauw de aardappels er in, een beetje zout er bij, mooi zo.

Nu gaat ze de worst koken en het witte zeiltje over de tafel leggen. Als de jongens straks komen, is alles klaar. Dan kunnen ze gauw beginnen.

Dat duurt nog een heel poosje, eer de aardappels koken; zo weinig kookt moeder er niet, met twee van die jongens er bij! Maar eindelijk is alles klaar.

Moeder gaat es naar de deur kijken; nee, ze ziet de jongens niet, dat is toch raar. Zouden ze helemaal geen honger hebben?

Moeder roept vader uit de schuur: „Jan, kòm je? Alles is klaar, de jongens zullen zó wel komen.”

Vader komt het keukentje in, zijn gezicht staat een beetje boos. „Dat is toch wat,” zegt hij kwaad, „is dat laat thuiskomen, Klaas heeft zeker weer wat raars verzonnen. Ze krijgen straks een standje, als ze dat maar weten.”

„Och vader, zo'n eerste dag, Wim wil alles zien natuurlijk. Ik zou maar niet zo boos kijken; toen jij een kleine jongen was, zul je óók wel eens te laat gekomen zijn.”

Vader lacht een beetje: „Dat is waar, maar zó laat! Nou vooruit, laten wij maar eten, dan zullen we 't voor die twee schavuiten wel bewaren. Ik heb een honger als een paard.”

Dat is te begrijpen, als je de hele dag buiten hebt gewerkt!

Moeder schept de borden vol.

Dan bidden ze samen.

Vader vraagt weer om een zegen over dat eten.

Ze weten heel goed, dat ze alles van de Here gekregen hebben. En dan gaan ze samen eten, heerlijke warme aardappelen met een beetje vet en een fijn stuk worst er bij,

En het smaakt zo lekker, dat vader zijn boosheid vergeet. Hij zegt: „Hoor es, moeder, als ze straks thuiskomen, hè, dan zal ik zeggen, dat er niks meer over is, dan zul je ze zien kijken, zèg!”

Moeder lacht, maar ze legt een groot stuk worst in een schaal en ze maakt een schaal met aardappels klaar voor die twee laatkomers. Ze doet er een grote krant om.

Dan stopt ze die ingepakte schaal in de bedstee.

Daar in het bed, en in die krant gepakt, blijven de aardappels lekker warm.

Vader pakt de Bijbel.

Nu komt er toch weer een rimpel tussen zijn ogen.

„Zulke jongens toch,” moppert hij.

Moeder kijkt nog eens door het keukenraampje de hei op, maar ze ziet niets.

„Ze zullen toch niet verdwaald zijn, vader? Je weet soms niet.”

Vader schiet in de lach.

„Hà, hà! Verdwaald! Kláás verdwaald! Hij weet nog beter de weg dan zijn eigen vader. Nee moeder, maak je maar geen zorg. Nou hoor, ik wacht niet langer, we zullen nu maar lezen.”

En vader leest uit de Bijbel, zoals ze elke avond doen. Als vader de Bijbel heeft dichtgedaan, danken ze samen.

Moeder ruimt de borden op, het zeiltje op de tafel laat ze liggen.

Vader gaat weer naar het schuurtje, daar is altijd wel wat te doen. De zon zakt lager en lager . . .

Eindelijk gaat de zon helemaal weg.

Moeder zit voor het keukenraam. Er komt een vreemde bangheid in haar ogen.

Er móet wel iets gebeurd zijn, dat kan niet anders. Als de jongens niet verdwaald zijn, wat is er dàn gebeurd?

Moeder houdt het niet langer uit, ze loopt op een drafje naar het schuurtje.

„Jàn, er móet wat gebeurd zijn, ik ga de jongens zoeken.”

Vader schuift zijn pet achteruit.

„Hm,” zegt hij.

Hij wil het eigenlijk niet weten, maar hij is óók ongerust geworden.

Zó laat als nu komt Klaas nooit thuis.

Moeder veegt met haar schort langs haar ogen.

„O, o, die jongens, waar zijn die jongens toch? Ik ga weg, hoor, ik ga ze zoeken.”

Ze draait zich om en loopt de hei op.

„Hee, hee,” roept vader, „wacht es even, moeder, ik . . . ja, ik ga óók mee. Ik vind toch ook wel, dat het nou een beetje laat gaat worden.”

En dan loopt vader ook de hei op, moeder achterna.

De grote en de kleine geit kijken hen na.

Ze trekken wild aan hun touwen, de grote vooral.

Maar dat helpt nu niet.

Dat touw zit stevig vast.

Moeder loopt zo hard, ze loopt haast op een drafje.

„O, mijn jongens,” zegt ze telkens, „o, waar zijn mijn jongens toch? Kijk het nou es donker worden.”

„Ben je mal,” zegt vader, „we zullen ze wel vinden. Maak je maar niet bang, hoor, moeder.”

Maar ondertussen kijkt vader heel goed om zich heen, links en rechts, voor en achter.

„Zie jij al wat?” vraagt moeder.

„Nee, ik niet.”

Ze lopen voorbij het huisje van Manus, de schaapherder. Maar Manus is boven op zijn zoldertje, hij ziet zijn buurman en zijn buurvrouw niet voorbijgaan. Ze lopen maar verder, ze lopen maar door.

„Zie jij al wat?” vraagt vader.

„Nee, ik niet.”

Klaas en Wim staan op de grote weg.

Ze kijken elkaar aan.

De zon zakt hoe langer hoe lager, de zon is al bijna weg.

„Laten we maar naar huis gaan,” zegt Klaas, „het móet toch.”
„Krijgen we een standje?” vraagt Wim.

„Ja, natuurlijk, jô.”

Ze kijken nog eens om zich heen.

Zo hebben ze al honderd keer gekeken. Maar ze zien de geit nergens.

Klaas trekt Wim aan zijn mouw: „Kom maar, dan gaan we het zeggen aan vader en moeder. We vinden hem toch niet.”

Maar zijn stem is bang en verdrietig en hij loopt maar langzaam.

Wim komt achter hem aan.

Wim durft nog minder.

Waarom hebben ze ook zo dom gedaan, om dat paaltje er uit te halen.

En het is de gróóste geit óók nog.

Het is nog een heel eind lopen naar huis, maar eindelijk zien ze de heuvel.

„Ik weet wat,” zegt Klaas, „buk een beetje, zeg, dan kruipen we tegen de heuvel op, hè? En dan kijken we er voorzichtig overheen, hè? En dan kijken we eerst of vader er erg boos uitziet, doen?”

„Ja, dat is goed.”

Ze lopen gebukt tot de heuvel, ze kruipen tegen de heuvel op. Nu stekén hun hoofden er een beetje boven uit.

„Goed kijken, hoor,” fluistert Klaas.

„Jô,” schreeuwt hij, „jô, Wim!!!”

Hij staat opeens recht: „Jô, daar stáát de geit, daar staat de geit! O, hoe kan dát, hoe kan dát nou???”

Hij holt over de heuvel naar de geiten, die hem verbaasd staan aan te kijken.

Wim holt hem achterna.

Ze rennen het keukentje in: „Móeder! Hoe. . . .?”

Maar er is niemand.

Ze zoeken om het huisje heen.

Ze zien niemand, alleen de geiten staan daar maar te kijken en te mekkeren.

Wat is dat nou toch. . . . wat is dat nou toch?

De geit staat aan zijn paaltje, net als elke dag.
En vader en moeder zijn weg, het huisje is leeg.
Ze lopen het keukentje weer in en ze praten samen.
„Zouden vader en moeder nog niet thuis zijn van de boer?”
„O, ja hoor, kijk maar, daar ligt de pijp en de tafel is gedekt.”
„Ja, en ik ruik worst, ze hebben al gegeten.”
„Maar waar zijn ze dan naar toe en hoe is de geit teruggekomen?”
Ze kijken elkaar weer aan en ze begrijpen er niets van.
En wéér praten ze samen.
„O, jô, vader en moeder hebben de geit natuurlijk onderweg gevonden!”
„En toen hebben ze hem gauw mee naar huis genomen!”
„Ja,” zegt Klaas, „zó is het vast. Maar hoor es, Wim, dan zijn ze naar òns zoeken. Vast en zeker, ze zijn natuurlijk ongerust ge-

worden. O, wat zal vader kwaad zijn als hij ons straks ziet. Hij is altijd moe van 't werken bij de boer, moeder ook. En nou zijn ze voor ons de hei nog op!"

„Ik weet geen raad,” zegt Wim.

Opeens pakt Klaas Wim bij zijn arm: „Ga je mee, zeg, dan gaan we naar bed, dan liggen we alvast. Dan krijg je nooit zo'n héél erg standje.”

„Maar ik heb zo'n honger,” zegt Wim.

„Ik ook. Maar alles is al op, kijk maar, alles is al weg. Boven zijn wel appels, kom maar, daar mag ik altijd van eten van moeder, kom maar.”

Ze klimmen achter elkaar de trap op, ze lopen over de zolder en pakken een appel. Hé, dat is lekker.

Klaas gooit zijn kiel en zijn broek op een stoel.

Wim doet het hem gauw na.

Ze kruipen met de appel in hun handen in het grote bed onder het zolderraampje.

Als Klaas zich uitrekt, kan hij er net door kijken. Wim kan het zó wel zien, zonder zich zo uit te rekken, hij is langer dan Klaas. Maar ze zien niets.

Het wordt zo schemerig buiten en ook een beetje nevelig. Ze laten zich weer zakken en liggen naast elkaar te praten.

„Als ik ze hoor komen,” zegt Klaas, „doe ik mijn ogen dicht.”

Wim knikt.

Hij wil dat niet zeggen, maar zijn ogen gaan nou al dicht. Hij is zo moe van al het lopen en draven, van heel de dag buiten op de hei. Zijn ogen willen niet open blijven, hij zou... hij mag...

Klaas geeft hem een stomp: „Jò, je slaapt toch niet?”

Wim schrikt wakker: „Welnee zeg, natuurlijk niet.”

Maar even later zakken zijn ogen weer dicht, hij kàn ze niet openhouden.

Klaas geeft hem weer een stomp, maar dat helpt niet meer. Wim slaapt en de appel rolt uit zijn hand over de zolder. Hij blijft liggen boven aan de trap.

Klaas denkt: „Laat hij maar slapen, dat is eigenlijk wel goed; als vader straks naar boven komt, dan doe ik ook maar of ik slaap.”

Hè, wat duurt dat lang en die vervelende Wim slaapt maar. En dan gaan de ogen van Klaas óók even dicht, dadelijk weer open en dan wéér dicht.

Hij praat, half in slaap al: „Ik ga natuurlijk niet echt slapen, ik ga . . . ga”

En dan rolt er een tweede appel op de grond, die rolt onder het bed en blijft daar liggen.

In de verte komen de vader en de moeder van Klaas weer aan. Moeder wrijft met haar schort langs haar ogen.

„O, o,” zegt ze, „o, o, mijn jongens, mijn jongens”

Vader probeert om flink te lopen en blij te kijken.

„Kom nou, moeder, ze zijn natuurlijk al lang thuis. Gelukkig hebben we de deur niet op slot gedaan, natuurlijk zitten ze al lang in de keuken te wachten en rammelen van de honger.”

„Zou je, dat echt denken, vader?”

„Welja, natuurlijk. Geloof maar nooit, dat Klaas verdwáált, dat kàn gewoonweg niet.”

En dan gaat moeder, zo moe als ze is, op een holletje lopen. Vader heeft vast gelijk, natuurlijk zijn de jongens al lang thuis, het is kinderachtig om zo bang te zijn; wat kan er nou gebeuren op de hei en Klaas weet immers overal de weg!

Ze gaat voorbij de geiten, ze hoort niet eens, dat ze héél hard mekkeren, ze ziet niet eens, dat ze heel hard trekken aan hun touwen.

Ze gaat het keukentje in.

Maar het keukentje is leeg.

Moeder krijgt een vuurrode kleur, ze holt het keukentje weer uit, recht in vaders armen.

„O, Jan, Jàn, ze zijn er niet, ze zijn er niet. Nou moet je naar de politie. Nou moet je dadelijk naar de politie!”

„Ja, ja,” zegt vader, „stil maar, ik zal wel gaan, ik zal wel dadelijk gaan. En dan zal alles wel goed komen, stil nou maar.”

Vader stapt het keukentje weer uit, hij gaat naar het dorp, hij gaat naar de politie.

„Wacht even, Jan, neem een jas mee, het is zo nevelig buiten. Anders word jij nog zièk ook. O, o, mijn jongens, mijn jongens.” In haar haast holt moeder de trap op; op de zolder, achter het gordijn, hangt de jas van vader.

Maar met een schok staat ze stil.

„Jàn, Jàn, kom hier! Kom hier, Jan!”

Vader schrikt, hij vliègt de trap op.

„Wel, nou nog mooier, nou nog mooier!”

Daar liggen ze! Daar liggen twee jongens in bed met open monden en ze snorken, dat het een lieve lust is.

En dan gebeurt er iets mals, dan vliegt moeder vader zomaar om zijn hals en ze geeft hem twee zoenen, vlak achter elkaar.

„O, Jàn, Jàn, ik ben zo blij, ik ben zo blij.”

Vader loopt naar het bed.

Hij trekt Klaas aan een arm: „Héé zeg, zou jij es wakker worden, hè?”

Maar ze worden niet wakker, ze slapen zo vast en zo diep. Vader rukt nòg es aan die arm.

Klaas droomt hardop: „Ga je mee, de heuvel om? Hè. . . . ik zie hem niet, ik zie hem nergens. . . .”

„Ik zal een natte spons halen,” zegt vader, „dan zul je es wat zien.”

Hij loopt naar de zoldertrap, hij struikelt, bom, daar ligt vader Jan zo lang als hij is over de grond.

Hij springt weer even gauw overeind.

Nee maar, hij is over een half opgegeten appel gevallen.

Dan gaat hij vlug de trap af.

Moeder probeert de jongens wakker te krijgen, maar het helpt niets. Ze hebben zo lang en zo ver gelopen, ze hebben zo gespeeld en gezocht. Ze slapen als twee ossen.

Daar komt vader de trap alweer op.

„Zo, nou zullen we es even zien.”

Pàts!

Het water kletst over Klaas zijn gezicht en over Wim zijn gezicht.

Klaas schiet overeind, hij wrijft zijn ogen uit.

Hij droomt zeker nog, hij roept: „Ga je wèg, ga je wèg!”

Wim is ook omhooggeschoten, hij kijkt verbaasd om zich heen. „Komen jullie er maar es gauw uit, mannetjes,” zegt vader, „doe maar gauw je broeken en je kielen aan en kom dan maar beneden, dan zullen we es verder praten.”

„O, o,” zegt moeder, „o, o!”

Ze is zo blij, dat de twee jongens veilig thuis zijn, ze weet niet, wat ze zeggen moet van plezier.

Klaas en Wim zijn nu klaar wakker.

Ze weten alles weer.

Vader geeft moeder een knipoogje, hij trekt moeder mee aan haar arm, naar de zoldertrap.

Dáár kijkt hij om.

Hij zet een boos gezicht en met een grote bromstem zegt hij:

„Jà en gauw zeg ik je! Beneden zullen we wel verder praten.”

Dan gaan vader en moeder samen de trap af.

5. HOE ZIT DAT NOU TOCH EIGENLIJK?

De jongens zijn geschrokken.

Klaas strijkt es over zijn broek.

Als vader hem straks over de knie legt. . . .

Ze kleden zich heel langzaam aan.

Maar eindelijk zijn ze klaar.

„Durf jij?” zegt Wim.

„Durf jij?” zegt Klaas.

Ze staan boven aan de zoldertrap en kijken naar beneden.

Maar ze gaan die trap niet àf.

Ze gaan boven aan de trap zitten.

Moeder heeft de aardappels uit bed gehaald en op een bord gedaan. Ze legt een groot stuk worst er naast.

Ze is wel vreselijk moe van het werken vandaag en van het zoeken, maar haar ogen stralen van blijdschap.
Vader Jan heeft zijn pijp aangestoken.
Hij kijkt het keukentje rond.
En in zijn ogen is heel diëp een lachje.
Als de jongens niet gauw komen, staat vader op.
Hij loopt naar de trapdeur en doet die open.
En daar ziet hij ze zitten, boven aan de trap.

Hij bijt op zijn lip, anders zou hij hard gaan lachen.
„En. . . hoe zit dat, hè? Komen jullie haast beneden?”
Ja, nu moeten ze wel.
Ze lopen achter elkaar, eerst Klaas en dan Wim.
Ze komen het keukentje in. Nee maar, daar staat de tafel gedeckt. Ze rammelen opeens weer van de honger.
„Ga maar heel gauw eten,” zegt moeder.
Ze kijken allebei naar vader, maar die zegt niets. Hij rookt zijn pijp en heeft zijn zwarte pet op zijn hoofd gezet.
Ze zitten in een ogenblik om de tafel.

Als ze bidden voor het eten, doet vader zijn pet even af, dat hóórt zo.

En dan eten ze, Klaas en Wim.

Ze vergeten alles, ze vergeten, dat vader daarstraks gezegd heeft: „We zullen wel verder praten,” ze vergeten, dat ze de geit hebben losgemaakt en ze vergeten, dat ze vader en moeder zo lang hebben laten zoeken.

Alleen die heerlijke aardappels en die lekkere worst vergeten ze niet. Dat gaat alles heel gauw naar binnen.

Moeder lacht er om: „Ik hoef niet te vragen, of het jullie smaakt, tjonge tjonge, het lijkt wel, of je in een hele week niet hebt gegeten.”

Ze danken allebei.

En dan, ja en dan!

Vader zegt: „Kom nou maar es hier, jullie!”

Hij probeert heel boos te kijken, maar dat lukt niet helemaal.

Klaas ziet het.

Vader is niet zo boos, hij dóet maar zo.

„Waarom zijn jullie zó laat thuisgekomen?”

Nu buigen ze allebei hun hoofd naar de grond.

Klaas zegt: „We gingen zoeken naar de geit.”

„De geit?”

Vaders voorhoofd zit opeens vol rimpels.

„Wélke géit?”

„Onze geit!”

„Onze geit?”

Moeder vergeet haar borden bij de gootsteen, ze droogt haar handen af aan haar schort.

„Onze geit?” vraagt moeder. „Wat bedoel je toch?”

„De grote geit was toch weg?”

Vader en moeder kijken elkaar verwonderd aan.

„De geit weg? Wat praat je toch, jongen?”

Wim knikt van ja.

Vader schudt ze allebei aan hun armen heen en weer.

„Hoe zit dat eigenlijk? Jullie dromen toch niet meer? Wat zanik je nou toch over de geit?”

Maar nu kijken Wim en Kláás elkaar verwonderd aan.
Hebben vader en moeder de geit dan niet gevonden? Hoe komt die dan weer op zijn plaatsje?

Weer schudt vader Klaas bij zijn arm.

„Ben je nou goed wakker, jongen? Vertèl dan es.”

„We gingen de geit zoeken,” zegt Klaas, „we hadden de geit een beetje losgemaakt. We.... we hadden het paaltje er een beetje uitgehaald enne.... toen we later kwamen kijken, was hij er niet meer.... enne.... toen zijn we gaan zoeken.... enne.... we konden hem nergens vinden en dáárom werd het zo laat....”

Wim staat er maar bij te knikken van ja.

Vaders pijp rolt uit zijn handen op het tafeltje.

Weer kijken hij en moeder elkaar verwonderd aan.

„Maar jongens, dat kàn niet, dat hebben jullie zeker gedroomd; toen we thuiskwamen van de boer stonden allebei de geiten gewoon op hun plekje. Staan jullie soms zomaar wat te verzinnen, of hoe zit dat nou eigenlijk?”

Nu weten ze het geen van allen meer.

De jongens zeggen het nog eens en nog eens.

En vader en moeder vertellen het nog eens en nog eens, hoe ze thuisgekomen zijn en alles op zijn plaats stond.

En ze praten maar, ze praten maar, alle vier door elkaar.

Wie denkt er nog aan om boos te zijn, wie denkt er nog aan straf.

Die geiten, die malle geiten, dáár praten ze maar over, alle vier.

Over de hei, waar het nu helemaal donker is geworden, komt een oude man aanstropelen.

Zijn rug is krom en zijn baard en zijn haren zijn grijs.

Hij heeft een stok in zijn hand, daar steunt hij een beetje op.

Een grote zwarte hond loopt achter hem, vlak op zijn hielen.

De hei is wijd en ver onder de hoge lucht met de sterren.

Maar dat ziet die oude man vanavond niet.

Zijn ogen zijn zo best niet meer, hij moet naar het kleine weggetje kijken, hij moet zorgen dat hij niet valt met zijn oude benen.

Hij komt bij het witte huisje, het huisje van zijn buurman en buurvrouw.

Hij doet de deur open en staat opeens in het keukentje.

Turk komt met hem mee naar binnen.

Daar in het keukentje houden ze op met praten.

„Zo, zo,” zegt vader, „dat is aardig, kom jij ons es opzoeken, Manus?”

Manus, de schaapherder, knikt.

Hij gaat zitten op de stoel, die moeder voor hem aanschuift.

Hij legt zijn stok op de grond en hij wrijft over zijn ouwe stijve knieën.

„Hè, hè,” zegt Manus, „ja, daar ben ik.”

Turk is op de grond gaan liggen, de kop op de uitgestrekte poten.

De jongens zitten in een ogenblik naast hem op de grond en aaien over zijn stugge zwarte haar.

„Hè, hè,” zegt Manus weer, „ja, daar ben ik al. Ik kwam je eigenlijk even waarschuwen, weet je, buurvrouw?”

Moeder kijkt verbaasd.

„Waarschuwen, mij?”

„Ja, zeker, ja! Je geit is vanmiddag losgebroken en ik heb . . .”

Ze staan opeens alle vier om hem heen en ze lachen en ze roepen alle vier zo hard door elkaar, dat Turk er ook bij komt en zijn haar van kwaadheid overeind gaat zetten.

Vader roept: „O, o, Manus, heb jij . . .?”

En moeder zegt: „Dank je wel, hoor, Manus . . .!”

En Klaas schreeuwt opgewonden: „Waar heb je hem gevonden, Manus?”

En Wim lacht maar, zo hard hij kan: „Nou komt alles uit, nou komt alles uit!”

Manus houdt zijn handen voor zijn oren, hij roept Turk en zegt dat hij moet gaan liggen. Dan schudt hij met zijn grijze hoofd.

„Wel mensen nog er es an toe, wat is dat nou, wat is dat nou?”

Vader zegt: „En nu allemaal es even stil. Laat Manus eerst es uitvertellen.”

Manus legt zijn handen op zijn knieën, op elke knie één.

„Nou buurvrouw, zoals ik al zeg, hè? Je geit was losgebroken en ik kwam hem tegen op de hei. Ik denk, die zal ik gauw terug gaan brengen bij de buurvrouw. En dan zal ik tegelijk es zeggen, dat buurvrouw de geit wat beter vast moet zetten, want zo gaat het niet, zo gaat het niet. . . . Maar ik zag dat jullie niet in huis waren; toen heb ik de geit maar vastgezet. En ik dacht zo bij mijn eigen, ik zal ze nog wel es opzoeken. En daarom kom ik nou maar, want als jullie soms morgen weer allemaal weg moeten, dan kun je een beetje beter opletten.”
opletten.”

Manus is uitverteld.

En nu gaat vader beginnen.

Hij vertelt hoe alles is gegaan en hij zegt: „Buurvrouw had de geit goed vastgezet, maar die twee jongens hebben daar wat aan gedaan.”

Manus kijkt naar de twee jongens, ze krijgen daar een kleur van. Hij schudt zijn oude grijze hoofd: „Jullie zijn al net zo zorgeloos als ik geweest ben vroeger. Dat is niet goed, nee, dat is niet goed. Ik heb je nog verteld wat mijn vader zei. Dat heb ik je toch nog verteld, jochies?”

En weer kijkt hij naar Wim en Klaas, die een beetje stil en beschaamd voor zich uit zitten te kijken. Hij trekt de jongens naar zich toe, allebei. „Stil maar,” zegt hij, „de Goede Herder vergeeft Zijn schapen altijd weer, als ze 't verkeerd gedaan hebben, als ze er echt spijt van hebben. . . . Luister es — daar zal ik nog een mooi verhaal van vertellen. . . .”

De jongens zitten op de grond, vlak voor Manus. Ze trekken hun knieën op en luisteren!

Want Manus, de schaapherder, gaat weer vertellen. . . .

Het is al laat, als Manus eindelijk weggaat.

Niemand heeft meer op de klok gelet.

Manus loopt langs het weggetje.

Turk, de zwarte hond, loopt achter hem, vlak op zijn hielen.

In het huisje op de hei is alles stil geworden.

Klaas en Wim liggen in het grote bed onder het zolderraam.
Ze hebben voor het bed gebeden, allebei.
Ze hebben om een zegen gevraagd voor de nacht, zoals ze dat elke avond doen. Ze hebben gevraagd of de Here hun de zonden van deze dag vergeven wil, zoals ze dat elke avond vragen.

Vader heeft de geiten in de schuur gezet.
Toen zijn vader en moeder ook naar bed gegaan.
Maar eerst zijn ze neergeknield samen.
Ze hebben de Here gedankt, dat alles zo goed terechtgekomen is. Dat de jongens geen ongeluk gekregen hebben en dat de geit gevonden is.
Toen zijn ze gaan slapen in de bedstee.
En in dat huisje is het stil geworden.